

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.544/2013/6.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2013. október 9. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2013. október 22-én kihirdette a következő

ítéletet:

A különös kegyetlenséggel, különös visszaesőként elkövetett emberölés bűntette miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2013. március 8. napján kihirdetett 6.B.130/2012/94. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottal szemben kiszabott életfogytig tartó fegyházbüntetés tekintetében a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 35 (harmincöt) évben határozza meg.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a büntetést kiszabó rendelkezésnél mellőzi a különös visszaesésre utalást.

A vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogva tartásban töltött időt a szabadságvesztés tartamába beszámítja.

A másodfokú eljárásban 6000 (hatezer) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Debreceni Törvényszék az elsőfokú határozatával vádlottat emberölés bűntette (Btk. 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) és h) pont) miatt, mint különös visszaesőt életfogytig tartó fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 30 évben határozta meg. A szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt, rendelkezett a lefoglalt nagyszámú bűnjelről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, súlyosítás, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből történő kizárás érdekében.

Másfelől a vádlott és a védő elsősorban a bűnösség megállapítása miatt felmentés céljából, másodlagosan enyhébb minősítés megállapítása végett jelentettek be fellebbezést. A vádlott perorvoslatát írásban indokolta, melyben a bűncselekmény elkövetését tagadó vallomásait fenntartva ártatlanságát hangsúlyozta.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.135/2012/7-I. számú átiratában a tényállást megalapozottnak, a bűnösség megállapítását törvényesnek tartva, a vádhatósági fellebbezésnek megfelelően az ítélet részbeni megváltoztatását, az életfogytig tartó szabadságvesztés tekintetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárását, egyebekben az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A másodfokú eljárásban a vádlott fellebbezésének indokait részletesen kiegészítette (2.sz.), melyben egyrészt új tény állítására hivatkozott, mely szerint maga is próbálkozott mellkasi kompresszió által a sértett újraélesztésével. A vád alaptalan, az általa terhére rótt ölés megállapítása ellen szól az a körülmény is, hogy mentőt hívott a sértetthez. Amint szembesült a sértett vérkeringésének összeomlásával, nyomban segítséget kért a mentőktől. A sértett állapota miatt pánikhelyzetbe került és igen gyors, erőteljes mellkasi kompressziót kezdett el alkalmazni. Védekezése szerint az újraélesztés során sajátos hangokat hallott a sértett testéből, mely a hát elhajlására, a gerincporcok elmozdulására utalt. Vitatta, hogy megtaposta volna a sértettet, mert ennek külsérelmi nyomai nem igazolhatók. Felmerült benne, hogy szakszerűtlen segítsége okozhatta a sértett súlyos sérüléseit. Állította, hogy a sértett halála pillanatáig járóképes volt. Az új tény feltárásának és előterjesztésének okaként előadta, hogy a nyomozás során rendőrségi ráhatást, elfogultságot tapasztalt. Már előállítása során a helyszínre érkező rendőrök gyanúba fogták. A rendőrök embert nem láttak benne, csak fogásokat kerestek rajta. Az újraélesztési kísérlet elhallgatásának fő oka az volt, hogy a helyszíni szemle végeztével a rendőrségi autóban útközben nyomozók felvázolták előtte a boncolási jegyzőkönyv adatait, kitérve rá, hogy létrejött bordatörés és gerincsérülés is, mely sérülések okozását a nyomozó hatóság tagjai már célzottan rá terheltek. Bizonyos abban, hogy a sértett már sérülten érkezett meg a lakásába. Vitatta azon ténymegállapítást, hogy aznap szexuális kapcsolatot létesített a sértettel, ezt az orvosszakértői vizsgálatok sem támasztották alá. Az új tény állításának ekként a lényege, hogy a sértetti sérülések egy része a szakszerűtlen újraélesztési kísérlet során keletkezett. Összegezve, a vádlott a bűncselekmény elkövetését tagadva felmentésére tett indítványt.

A fellebbezési nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltak fenntartása mellett az első fokú ítélet megváltoztatását, a büntetés súlyosítását, az életfogytig tartó szabadságvesztésből a feltételes szabadságra bocsáthatóság kizárásának kimondását, egyéb részekben a határozat helybenhagyását indítványozta.

A védő a felmentésre irányuló fellebbezést fenntartva bizonyítottság hiánya miatt a vádlott felmentését kérte. A vádlott védelmében, illetve az utolsó szó jogán ártatlanságát hangoztatta, egyben a sértett életvitelére nézve új bizonyítékként jelölte meg zárkatársa, nevű személy írásbeli nyilatkozatát, melyben az üzletvezetőként dolgozó személy álláspontja szerint az ügy érdemére is kihatással bíró információkat szolgáltat.

Az ügyészi fellebbezés részben alapos, míg a védelmi jogorvoslatok alaptalanok.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírált. A törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül

bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást nagy alapossággal és gondossággal, részletesen és lelkiismeretesen, a perrendi szabályok maradéktalan megtartásával folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív hibát, mely az érdemi elbírálást kizárva az ítélet hatályon kívül helyezését tenné szükségessé. Ezzel szemben az eljárási szabályok maximális betartása és figyelembe vétele a törvényszéki per jellemzője.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve helyes és hiánytalan, azaz megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 351. § (1) bekezdése értelmében, a másodfokú eljárásban is irányadó volt. A tényállás akkor megalapozott, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett eseményeket a valóságnak megfelelően, helyesen és hiánytalanul állapítja meg, másként fogalmazva, ha megalapozatlansági hibában nem szenved. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tárható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A nem vitásan ellentétes bizonyítási anyag alapján a büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethetett (Be. 351-352. §). Kiemeli az ítéletábrát, hogy a hatályos perjogi rendszerben ténybírósnak egyértelműen az elsőfokú bíróság minősül. A másodfokú bíróságnak ugyan viszonylag széleskörű revíziós lehetőségei vannak, azonban a tényállás tekintetében a reformáció szűkebb körű. A tényállás módosítására csak megalapozatlanság esetén van lehetőség. Eltérő tényállás megállapítására (a vádlott javára) szintén csak akkor van mód, ha az első fokú ítélet megalapozatlansági hibában szenved. Minden más esetben, tehát ha az okszerűen mérlegelt tényállás megalapozott, a másodfokú bíróság nem mérlegelheti felül a bizonyítékokat, és nem változtathat az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényálláson.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából valamennyi lényeges bizonyítékot megvizsgált és azokat okszerűen, nagy gondossággal, a logikai szabályai szerint mérlegelte. Vizsgálta a vádlott valamennyi vallomását, védekezésének fő irányait és részleteit. Értékelte továbbá a cselekményről alapvetően közvetve információt szerző személyek tanúvallomását. A személyi bizonyítékok, különösen a terhelt vallomásai, valóban ellentmondásosak voltak, de a bíróság az ellentéteket megkísérelte feloldani és ahol ez nem volt lehetséges, ott hibátlan ténybeli következtetések útján rögzítette a tényeket. A vádlott számos vallomást tett az eljárásban, kezdeti tagadása után, ha nem is a vádban írt formában, de elismerte a sértett bántalmazását, később ismét tagadta, hogy a sértettet ő verte volna meg olyan súlyosan, hogy halálos sérülést szenvedett. Védekezésének fő eleme volt, hogy a sértett nem a lakásban, hanem máshol sérülhetett

meg, illetve utalt rá, hogy más személy bántalmazhatta. Az elsőfokú bíróság a vádlott eltérő védekezéseit egymással és a vádat támogató bizonyítékokkal is alaposan összevetette és nem tévedett akkor, amikor a vádlotti vallomások azon részét fogadta el, melyben a terhelt elismerte, hogy bántalmazta a sértettet.

A törvényszék igen részletesen feltárta a vádlott és a sértett kapcsolatát, életvitelét, más személyekhez fűződő viszonyát, valamint a vádbeli nap eseményeit is. A vádbeli cselekménynek szemtanúja nem volt. Különös jelentőséggel bírtak ezért a vádlotti vallomások, valamint az objektív adatok, a helyszín, a tárgyi bizonyítékok és nem vitásan a sértett sérüléseiről szóló igazságügyi boncjegyzőkönyv és orvos szakértői vélemény. A törvényszék e bizonyítékok részletekbe menő és alapos mérlegelésével állapította meg a tényállást. Meggyőző indokolással zárta ki, hogy a sértett a tényállásban foglaltaktól eltérően máshol, más módon sérült meg, az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységével és az indokolásban foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett. Az indokolás színvonalas és olyan részletes, hogy kiegészítése nem szükséges. Külön kiemelandó a nyomozás elrendelése előtt a vádlottól nyert információk bizonyítékként kirekesztésével kapcsolatos elsőbírósági álláspont helytálló volta. A töretlen bírói gyakorlat szerint, melyet jogtudományi álláspontok is megerősítenek, ha a nyomozó hatóság nem figyelmezteti a gyanúba került és később vádlottá váló személyt a hallgatás jogára és az önvádra kötelezés tilalmára, a tőle a hatóság által szerzett és rendőri jelentésbe foglalt, vagy a rendőrök tanúvallomásában megjelenő adatok bizonyítékként nem értékelhetők, függetlenül a vádlotti nyilatkozat tartalmától. Mindezt elvi éllel rögzíti az ítélőtábla (ld. BH1994. 17., ÍH2005. 136.).

A vádlott a másodfokú eljárásban új tényt állított, miszerint ő is megkísérelte a sértett újraélesztését. Állítását sem a személyi, sem tárgyi-szakértői bizonyítás nem támasztotta alá. Másfelől az orvos szakértői vélemény cáfolta is, hogy a sértettnél feltárt súlyos, halálhoz vezető sérüléseket az újraélesztés okozhatta volna. A vádlott új védekezési iránya ezen okok miatt eltérő tényállás megállapításához, a tényállás megalapozottságára is tekintettel, eredményre nem vezethetett. Mint ahogy nem indokolt bizonyítást és az eltérő tényállás megállapítását írásbeli nyilatkozata sem eredményezhette. A tanúként megjelölt személy előadásában foglaltakra a bíróság igen széleskörű és alapos bizonyítást végzett. Nevezett vádlotti zárvatárs által közöltek nem tartalmaztak a bíróság által nem értékelt érdemi információt és nem hoztak fel olyan nóvumot sem, mely az ítéleti tényállás megalapozottságát megkérdőjelezhetné.

A törvényszék a hatályszabályok alapos vizsgálata után törvényesen döntött, amikor a Btk. 2. § fő előírása szerint az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta. E vizsgálatot a másodfokú eljárásban is el kellett végezni, tekintettel arra, hogy 2013. július 1-jén, az első fokú ítélet meghozatala után új büntető törvény lépett hatályba. A másodfokú bíróság elemezve az általános és különös részi szabályokat, megállapította, hogy összehatásában az új törvény nem enyhébb, ezért az elkövetéskor hatályos büntető törvény alapján kellett határozni.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak. A törvényszék helyesen ismerte fel,

hogy a vádlott a kiszolgáltatott, gyenge fizikumú sértett életét ki akarta oltani az elkövetés során, azaz egyenes ölési szándékkal cselekedett. A nagy gondossággal feltárt alanyi és tárgyi tényezők alapján, az elkövetéskor hatályban volt 15. számú Irányelv útmutatásainak, illetve a jelenleg már hatályos 3/2013. Büntető Jogegységi Határozatnak megfelelően vont következtetést a vádlott elkövetéskor aktuális tudattartamára, ezáltal szándékára. Utal rá az ítéletábra, hogy a vádlott ittassága miatt az alanyi oldal elemeit is a tárgyi tényezők tükrében kellett mérlegelni (III. számú Büntető Elvi Döntés). A tárgyi tényezők alapján pedig vitathatatlanul rögzíthető a vádlott egyenes ölési szándéka. A bántalmazás módja, időtartama, a sértett testtájak, az okozott sérülések száma és súlyossága, a kifejtett erőbehatások rendbelisége és intenzitása folytán, tekintettel arra, hogy a vádlotti tett motiválatlannak sem nevezhető, az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a vádlott a sértettet indulatos állapotában meg akarta ölni, mely szándék realizálódott is.

A vádlott által elkövetett emberölés egyrészt a Btk. 166. § (2) bekezdés d) pontja alapján minősül súlyosabban, különös kegyetlenséggel elkövetettként. E minősítő körülmény megállapításának van helye, ha a vádlott az átlagost meghaladó brutalitással, kegyetlenséggel viszi véghez az ölést, függetlenül attól, hogy a sértett szubjektív módon mit érzett, élt át a cselekmény során. Jelen esetben, amint a törvényszék is kifogástalanul hivatkozott rá, a vádlotti tett olyan kirívó embertelenséget mutat, mely a minősítő körülmény megállapítását tette szükségessé. E jogi álláspontot mindenben igazolják a tárgyi oldali elemek, mint az elkövetési magatartás formája, az okozott sérülések és a vádlott által kifejtett erőbehatások száma.

Másrészt a Btk. 166. § (2) bekezdés h) pontjában írt különös visszaesőként való elkövetés minősíti súlyosabban az emberölést. A rendelkezésre álló periratok alapján az elsőfokú bíróság megalapozottan rögzítette, hogy a vádlott különös visszaesőnek minősül, korábban szintén minősített emberölés miatt volt hosszú időtartamú szabadságvesztésre ítélve és a törvényben írt hároméves várakozási idő nyilvánvalóan nem telt el, a vádlott egy más büntetéssel összbüntetésbe foglalt szabadságvesztés feltételes szabadsága alatt követte el az újabb emberölést.

Az elsőfokú bíróság helyes jogi álláspontra helyezkedett, amikor nem látta megállapíthatónak a Btk. 167. §-ban szabályozott erős felindulásban elkövetett emberölés büntetét. A privilégizált törvényi tényállásnak ugyanis nem állnak fenn a törvényi előfeltételei. A vádlott ugyan nyilvánvalóan indulatos állapotban cselekedett, mely indulat kialakulását nem vitásan elősegítette súlyos fokú ittassága is. A törvényszék a történeti eseményeket részletekbe menően elemezve, alappal mutatott rá azonban, hogy egyfelől a vádlottnál nem igazolható a törvény által megkívánt, éplélektani alapon kialakult tudatborulás, másfelől a cselekvőség semmiképp sem ítélné erkölcsi okból méltányolható okból eredőnek, ezzel szemben gátlástalannak és embertelennek, ezért a enyhébb minősítés megállapítása szóba sem kerülhetett.

Összegezve, az elsőfokú bíróság törvényesen minősítette a vádlott cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés d), h) pontja szerint különös kegyetlenséggel, különös visszaesőként elkövetett emberölés büntettének. A törvényszék a minősítés

kapcsán is részletes, alapos indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett.

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta és azoknak kellő nyomatékot tulajdonítva a bűncselekmény tárgyi súlyához, valamint az elkövető személyi körülményeihez igazodó, a törvényi rendelkezéseknek megfelelő büntetést szabott ki - nem tekintve a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról szóló rendelkezést - a vádlottal szemben. Az elsőfokú bíróság helyesen látta, hogy a Btk. 37. §-ban írt bünteteskiszabási célok elérésre, az egyéni és általános megelőzés szempontjainak érvényre jutása, a társadalom védelme érdekében a vádlottal szemben határozatlan tartamú, életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása szükséges. Nem tévedett a törvényszék akkor sem, amikor a Btk. 47/A. § (1) bekezdés alkalmazásával nem zárta ki a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét. Az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette e tekintetben is álláspontját, melyet a másodfokú bíróság osztott. Az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárásakor a bíróságnak a feltárt bűnösségi körülményeket, az elkövető veszélyességét, a bűncselekmény jellegét kell gondosan összevetnie a büntetési célokkal és a bünteteskiszabási elvekkel. Az ítélezési gyakorlat rendszerint több okból is súlyosabban minősülő, a köznyugalmat is megzavaró, a társadalom megdöbbenését kiváltó, félelmet keltő, embertelen ölési cselekményeknél alkalmazza a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést, mely büntetés valóban a terhelt életének végéig tart (BH2004. 353., BH2004. 265., Debreceni Ítéltábla Bf.II.292/2009/56., Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 8.Fk.1122/2000/101.). Ilyen büntetés kiszabásánál természetesen nem lehet figyelmen kívül hagyni az elkövető életkorát, az átlagéletkort, mint ahogy azt sem, hogy a társadalom védelme valóban indokolja-e az elkövető végleges elszigetelését annak reménye nélkül, hogy évtizedek múltán visszatérhessen a szabad életbe. E körülményeket és a bírói gyakorlatot behatóan vizsgálva az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság döntése helyes abban, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárta ki. Az el nem évülő bűncselekményt, feltételes szabadság hatálya alatt elkövető vádlottnál a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját azonban tévesen határozta meg a törvényi minimumban. E körben nem lehet figyelmen kívül hagyni a vádlott igen jelentős társadalomra veszélyességét, életkorát, valamint a várható átlagéletkort. Az ítéltábla álláspontja szerint legalább 35 év büntetés letöltése szükséges ahhoz, hogy a vádlott személyében rejlő veszélyesség oly csekély fokú legyen, mely már nem jelenthet valós fenyegetettséget a társadalom számára. Ezen okok miatt a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés keretei között a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontját a másodfokú bíróság 35 évre felemelte.

A kiszabott büntetés értelemszerűen túl enyhének nem tekinthető. A két okból is súlyosabban minősülő emberölést feltételes szabadságvesztés hatálya alatt elkövető vádlottnál határozott ideig tartó szabadságvesztéssel a büntetési célok nem érhetők el. Erre tekintettel a védelmi fellebbezés az enyhítésre irányulóan sem volt alapos.

A büntetést kiszabó rendelkezés csak annyiban volt helyesbítendő, hogy a különös visszaesésre vonatkozó rendelkezést mellőzni kellett a követett gyakorlat szerint. Kétségtelen, hogy a vádlott különös visszaeső, de a különös visszaesés az emberölés

minősítő körülménye, szorosan a bűnösséghez kapcsolódva lehetővé téve a legsúlyosabb büntetések kiszabását. Ilyen esetben a különös visszaesés a bűncselekmény minősítését rögzítő rendelkezésben nyilvánul meg és szükségtelen a büntetések kiszabásának kimondása előtt ismételt felhívása.

Az elsőfokú bíróság arra is helyesen mutatott rá, hogy a határozott ideig tartó szabadságvesztés feltételes szabadsága alatti elkövetés nem zárhatja ki az életfogytig tartó szabadságvesztésből a feltételes kedvezmény lehetőségét. A Btk. 47/A-C. §§-ok ugyanis speciális szabályokat tartalmaznak, és a Btk. 47. § (4) bekezdésének rendelkezései ebben az esetben nem alkalmazhatók. Ugyanakkor a feltételes szabadságot meg kellett szüntetni, amint arról a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően döntött is az elsőfokú bíróság (BH2007. 179.).

Megfelelnek a törvénynek az előzetes fogvatartás beszámítására, a bűnjelekre, és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései is.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdés alkalmazásával - helytálló indokai alapján is - a rendelkező rész kisebb korrekciójával helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk. 99. § (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2013. október 22.

Dr. Elek Balázs sk. . Hágér Tamás sk.. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke előadó bíró bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 6.B.130/2012/94. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2013. október 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő